

УДК 796.093.426.332

**ПОКАЗНИКИ ВИКОНАННЯ ПЕРЕДАЧ М'ЯЧА
В ОДИН І ДВА ДОТИКИ
КОМАНДАМИ-ЧЕМПІОНАМИ СВІТУ
З ФУТБОЛУ У ФІНАЛЬНИХ МАТЧАХ
ЧЕМПІОНАТІВ СВІТУ 1970 – 2010 РОКІВ**

Ігор ЧОРНОБАЙ

Львівський державний університет фізичної культури

Анотація. У статті проаналізовано кількісні та якісні показники виконання передач м'яча в один і два дотики (крім передач головою) командами - чемпіонами світу з футболу у фінальних матчах чемпіонатів світу з футболу 1970 – 2010 років. Виявлено найвищі й найнижчі показники кількості виконання передач м'яча в один і два дотики, брак їх виконання в основний та додатковий час фінальних матчів чемпіонатів світу. Встановлено відсоткове співвідношення передач в один і два дотики до усіх передач та відсоткове співвідношення неточних передач в один і два дотики до усіх неточних передач, виконаних чемпіонами світу у фінальних матчах 1970 – 2010 років. Показники виконання передач м'яча в один і два дотики чемпіонами світу у фінальних матчах 1970 – 2010 років порівняно з середніми показниками кращих європейських клубних команд.

Ключові слова: передачі м'яча в один і два дотики, брак виконання, футболісти, команда, фінальний матч.

Постановка проблеми. Командні техніко-тактичні дії, зокрема кількісні та якісні показники виконання передач м'яча, вивчають багато науковців [1, 2, 3, 4, 5 та інші]. У структурі змагальної діяльності футболістів передачі займають найбільшу кількість техніко-тактичних дій з м'ячем [1].

Ігрові ситуації, коли виконуються передачі м'яча в один дотик, мають сьогодні дуже важливе значення [2]. Передачі збільшують швидкість долання відстаней ігрового поля, швидкість командної гри, урізноманітнюють напрямки розвитку атаквальних дій.

Серед опрацьованих літературних джерел ми не виявили наукових праць, де б порівнювалися показники виконання передач м'яча в один, два дотики у фінальних матчах чемпіонів світу з футболу 1970 – 2010 років.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження проводилося згідно з темою науково-дослідної роботи кафедри футболу Львівського державного університету фізичної культури на 2011 - 2015 роки „Науково-методичні основи удосконалення системи підготовки спортсменів у футболі з урахуванням особливостей змагальної діяльності” Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В авторефераті дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання і спорту Г. Л. Лисенчука (2004) описано техніко-тактичні показники змагальної діяльності команд-учасниць фінальних турнірів чемпіонатів світу (ЧС) з футболу 1990 і 1994 років, зокрема, «кількісні та якісні критерії виконання командою передач в один дотик», «надійність техніко-тактичних дій (ТТД) у відсотках», які оцінюються у балах [3].

За методикою оцінювання автора, команда, яка виконала за матч 100 - 104 передачі м'яча в один дотик, заслуговує 1 - 2 бали, 116 - 120 передач в один дотик - 5 - 6 балів, 130 - 132 передачі в один дотик – 9 - 10 балів. Команда, в якій надійність усіх ТТД за матч становить 45 - 47 %, заслуговує 1 - 2 бали, 53 - 55 % - 5 - 6 балів, 59 - 60 % - 9 - 10 балів [3].

За даними С. В. Голомазова, Б. Г. Чирви (1999), збірні команди Франції, Бразилії, Хорватії, Нідерландів у матчах Кубка світу 1998 року виконували в середньому за гру відповідно

88, 81, 75, 95 передач м'яча в один дотик ногами. У зоні захисту передачі м'яча вперед є точнішими (60%), ніж у зоні атаки, де точних передач лише 30 - 40 % [4].

С. М. Журид (2006) на основі аналізу передач м'яча у змагальній діяльності команд на чемпіонаті Європи (ЧЄ) 2004 року, дійшов до висновків, що вони займають 50 – 65% від сумарного об'єму всіх ТТД у грі висококваліфікованих футболістів [5]. У середньому за гру команди високої кваліфікації, які брали участь у ЧЄ-2004, виконували від 340 до 575 різних передач м'яча, брак виконання яких коливався від 22,4% до 36,5%. Процентне співвідношення кількості різних видів передач серед усіх передач за матч (у середньому) таке: короткі передачі становлять близько 50,4%; середні – 30,4 %; довгі – 19,2 % [5].

Салем Мохамед (2006), проаналізувавши виконання передач в один дотик клубними європейськими командами високої кваліфікації, зазначає, що найбільшу кількість передач м'яча в один дотик за матч виконує команда "Барселона" - 209 передач [6], у інших команд цей показник є нижчим – у "Мілана" – 154, в "Ювентуса" – 143, "Арсенала" – 152, у "Металіста" - 142, "ФК Харків" – 131, у "Ліона" – 122, у чемпіона Англії "Челсі" – 127. Відсоток ефективності передач м'яча в один дотик коливається від 77 у "Мілана" до 91 у "Манчестера Юнайтед".

Виконання передач м'яча у два дотики коливається від 56 передач за гру у "Манчестера Юнайтед" і 55 передач в "Арсенала" та "Ювентуса" до 27 передач у "ФК Харків". Відсоток ефективності коливається від – 81 у "ФК Харків" до 98 в "Арсенала" і "Челсі" [6]. У зоні атаки ефективність виконання передач м'яча в один і два дотики значно нижча, ніж у середній зоні та зоні захисту [6].

У роботі М. Я. Гараса, Й. Г. Фалеса, І. М. Чернобая (2006) проаналізовано техніко-тактичні характеристики, тактичні схеми у змагальній діяльності команд чемпіонів світу з футболу 1930 - 2002 років [7]. У висновках, зокрема, зазначено, що високий відсоток неточних передач м'яча пояснюється такими факторами: умисним наданням територіальної переваги й переваги в повільних атаках суперників; грою з насиченим захистом, зменшеною кількістю півзахисників, постійним пресингом зі сторони суперників на всіх ділянках поля; виконанням передач на великій швидкості [7].

Середній показник виконаних за гру передач м'яча гравцями львівських "Карпат", за даними Олександра Соломонка, Ігоря Карпи (2010), становить 270 (змінювався в іграх від 345 до 200 передач), коефіцієнт браку виконання - 30% (змінювався від 14,2% до 31%) [1].

За даними Ігоря Чернобая, Євгена Савчука (2010), збірна Іспанії виконала найбільше передач м'яча (480) серед учасників фінальних матчів ЧС 2002, 2006, 2010 років, зокрема коротких (318), при низькому показнику браку виконання передач (16,5%), а коротких – 7,23% в основний час і 6,09% у додатковий час [8]. Збірна Нідерландів має найбільший показник браку виконання передач м'яча (27,14%) серед учасників фінальних матчів ЧС 2002, 2006, 2010 років і найбільше використовувала у грі довгі передачі, зокрема, вперед у зону нападу. Збірна Бразилії виконала найменше передач м'яча, зокрема, середніх (76) і довгих (50), але довгі передачі у бразильців були точнішими, ніж у суперників, збірної Німеччини, в якій показник браку виконання довгих передач найбільший серед фіналістів цих чемпіонатів (62,31%) [8].

У статті [9] визначено відмінності в кількостях передач, зокрема, коротких, середніх, довгих та брак їх виконання чемпіонами світу з футболу у фінальних матчах ЧС 1970 – 2010 років. Установлено, що найбільшу кількість передач м'яча (560) в основний час фінального матчу серед усіх команд, чемпіонів світу з футболу 1970 - 2010 років, здійснила на ЧС-1994 збірна команда Бразилії, а найменше (282 передачі) – збірна Бразилії 2002 року [9]. Найменший відсоток браку виконання передач м'яча був у грі збірної Бразилії у фіналі ЧС-1994, і становив лише 11,78, а найбільший – у збірної Бразилії 2002 року (26,95 %) [9].

Мета – визначити показники виконання передач м'яча в один і два дотики у фінальних матчах чемпіонатів світу з футболу для подальшого вдосконалення процесу підготовки кваліфікованих футболістів.

Завдання.

1. Визначити кількісні та якісні показники виконання передач м'яча в один і два дотики командами чемпіонами світу з футболу у фінальних матчах 1970 - 2010 років.

2. Визначити відмінності в показниках виконання передач в один і два дотики командами-чемпіонами світу з футболу у фінальних матчах 1970 - 2010 років.

Методи та організація дослідження.

1. Аналіз літературних джерел.
2. Аналіз техніко-тактичних дій (виконання передач) команд за допомогою відеозаписів матчів.

3. Методи математичної статистики.

4. Аналіз та узагальнення результатів досліджень.

Дослідження проводилися з використанням відеоапаратури, персонального комп'ютера, відеокасет, дисків DVD з відеозаписами фінальних матчів чемпіонатів світу з футболу 1970 - 2010 років. Аналіз виконання передач в один і два дотики здійснювався за допомогою програми "VLK media player".

Результати дослідження та їх обговорення. Після аналізу відеозаписів фінальних матчів виявлено, що найбільшу кількість передач м'яча в один дотик (окрім передач головою) серед усіх команд, чемпіонів світу з футболу 1970 - 2010 років, здійснила в основний час фінального матчу чемпіонату світу 1994 року збірна команда Бразилії – 95 передач (рис. 1).

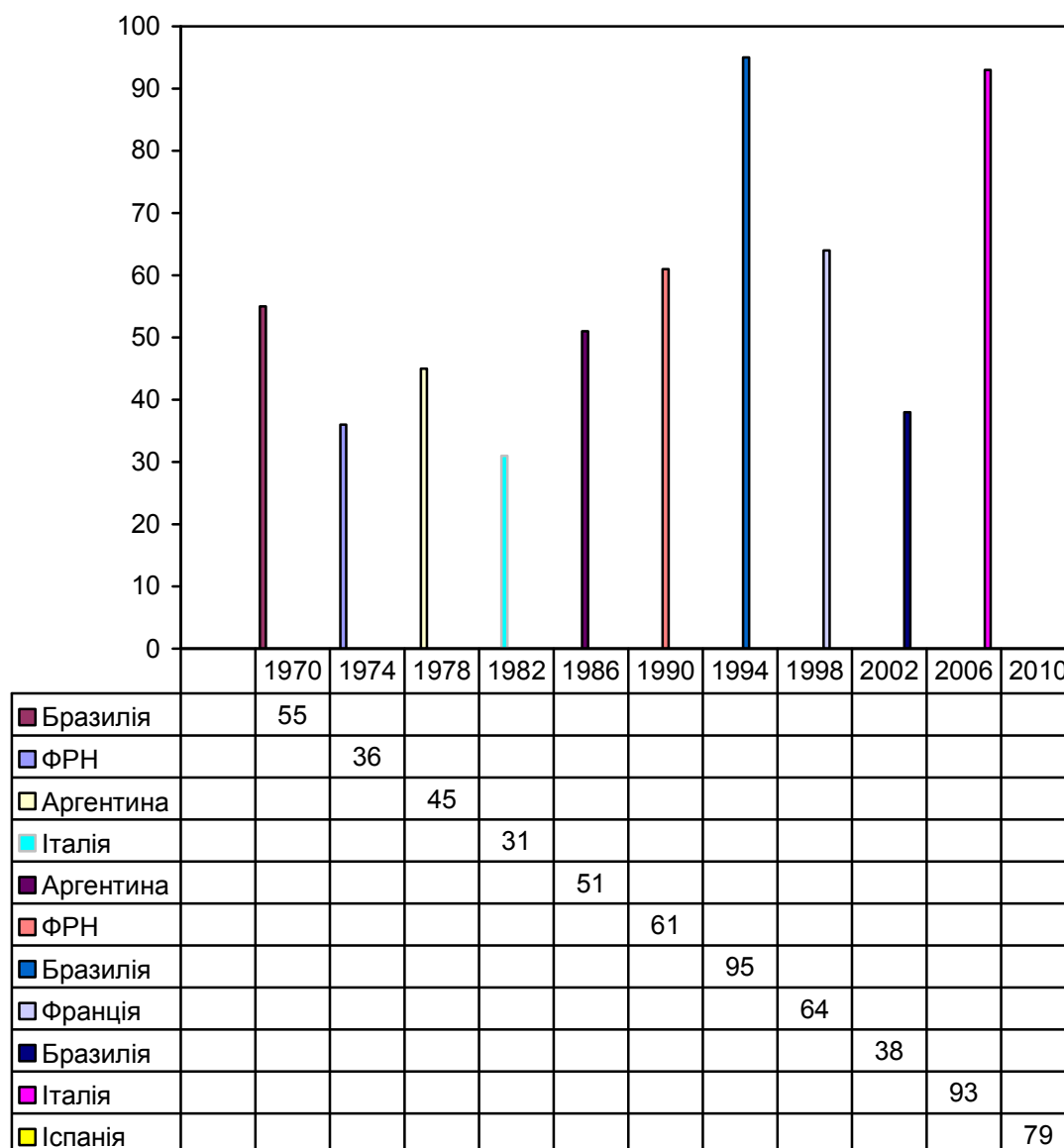

Рис. 1. Показники кількості виконання передач м'яча в один дотик (крім передач головою) чемпіонами світу з футболу 1970 - 2010 років в основний час фінальних матчів

Також багато передач м'яча в один дотик виконала збірна Італії у фіналі 2006 року (93) та збірна Іспанії 2010 року (79).

Якщо врахувати й передачі м'яча головою, то збірна Бразилії 2006 року виконала 107 передач в один дотик, а збірна Італії 2006 року виконала 103 передачі в один дотик. За методикою оцінювання ТТД Г. Л. Лисенчука (2004), показник кількості виконання передач в один дотик збірної Бразилії 1994 року оцінюється 3 балами, а збірної Італії 2006 року 2 балами. Показники кількості виконання передач в один дотик інших чемпіонів світу 1970 – 2010 рр., враховуючи й передачі в один дотик головою, значно менші.

Найменшу кількість передач м'яча в один дотик виконала у фінальному матчі 1982 року збірна Італії (31) та збірна ФРН 1974 року (36) (див. рис. 1).

Зміни в Правилах гри у футбол стосовно зменшення кількості часу володіння м'ячем для воротаря, введення “компенсованого часу”, на нашу думку, не вплинули суттєво на показники кількості передач м'яча в один і два дотики. Також слід зазначити, що кількість передач в один і два дотики, які зробили воротарі, незначна. Найбільше зіграв у два дотики (4 рази, 1 раз неточно) і в один дотик (1 раз неточно) воротар збірної Іспанії 2010 року.

У першому таймі команди виконували більшу кількість передач м'яча в один дотик, ніж у другому таймі, за винятком збірних ФРН 1990 і 1974 року, які більше передач в один дотик виконували у другому таймі.

Найменший відсоток браку виконання передач м'яча в один дотик був у грі збірної ФРН у фінальному матчі чемпіонату світу 1990 року і становив лише 11,47 (рис. 2). Також мало браку виконання передач в один дотик у грі збірних Італії 1982 року (12,9 %), Бразилії 1994 року – 13,68%.

Найбільший відсоток браку виконання передач м'яча в один дотик був у грі збірної Бразилії у фінальному матчі чемпіонату світу 2002 року і становив 34,21 (рис. 2). Відсоток браку виконання передач в один дотик у грі інших збірних перебуває в межах від 20,0% до 13,88.

Брак виконання передач в один дотик у всіх команд більший у другому таймі, ніж у першому, за винятком збірних ФРН 1990 року та Бразилії 2002, 1970 років, у грі яких брак передач у другому таймі менший.

Більшість передач м'яча в один дотик усіма командами виконувалися на початку атак та під час їх розвитку в середній зоні поля. У завершальній стадії атаквальних дій, у зоні атаки зростає брак виконання передач в один дотик порівняно з середньою зоною поля й зоною захисту в усіх збірних. Наприклад, збірна Бразилії 1994 року у завершальній стадії атаквальних дій у зоні атаки виконала 24 з 95 передач в один дотик з браком виконання 41,66%, а збірна Італії 2006 року – 15 передач у зоні атаки з 93 з браком виконання 33,33%.

Найбільшу кількість передач м'яча у два дотики (219) серед усіх команд, чемпіонів світу з футболу 1970 – 2010 років, здійснила в основний час фінального матчу чемпіонату світу з футболу 1994 року збірна команда Бразилії (рис.3).

Понад сто передач м'яча у два дотики виконала у фінальному матчі 2010 року збірна команда Іспанії (116) та збірна Бразилії 1970 року (103). Найменше передач м'яча у два дотики (48) виконала команда Аргентини у фіналі 1978 року (див. рис.3).

Передачі м'яча у два дотики всі команди виконували переважно на своїй половині поля і в його середній частині на початку атаквальних дій.

Найменший відсоток браку виконання передач м'яча у два дотики був у грі збірної Італії у фінальному матчі чемпіонату світу 1982 року і становив лише 5,76 (рис. 4). Також мало браку виконання передач у два дотики у фінальній грі збірних Бразилії 1994 року (6,84 %) та ФРН 1990 року (9,18 %).

Найбільший відсоток браку виконання передач у два дотики мала у грі збірна Бразилії 2002 року, він становив 20,0 (див. рис. 4).

Збірна Бразилії 2002 року у фінальному матчі проти збірної ФРН, як відомо, застосувала тактичну схему 1+5+2+3 з двома опорними півзахисниками [8]. Зменшення кількості півзахисників на полі, застосування довгих передач м'яча від захисників до нападників сприяло зниженню показників кількості передач в один дотик (38) і два дотики (60) та великого браку їх виконання відповідно 34,21% і 20,0 %.

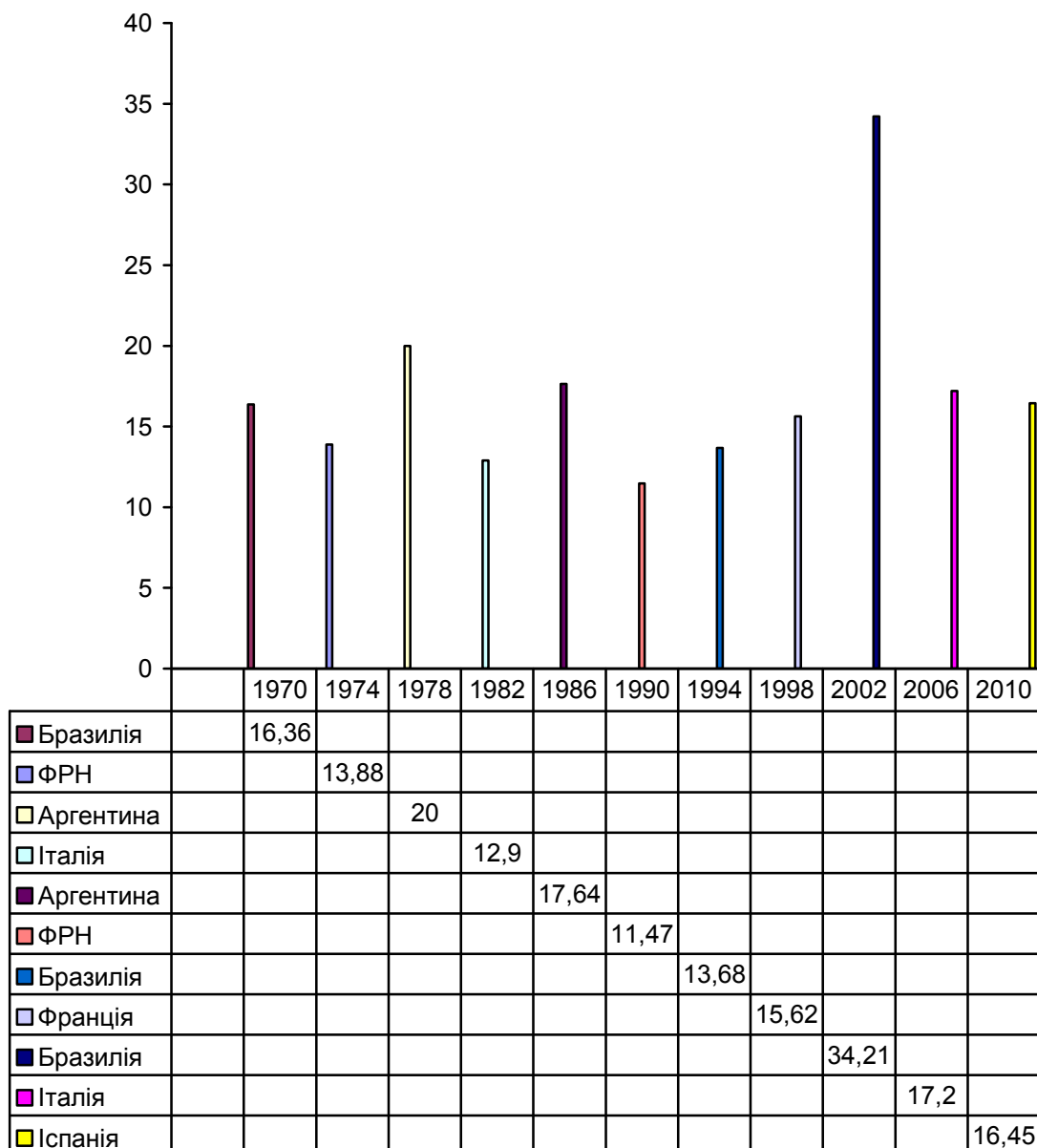

Рис. 2. Показники браку виконання (у %) передач м'яча в один дотик (крім передач головою) чемпіонами світу з футболу 1970 – 2010 років в основний час фінальних матчів

Найменший відсоток передач м'яча в один дотик відносно усіх передач м'яча [9], виконаних за матч (7,90%), - у збірної команди Італії 1982 року (табл. 1). Найбільший відсоток передач в один дотик серед усіх передач, виконаних за матч, також у збірної команди Італії 2006 року (27,43 %). У інших чемпіонів світу 1970 – 2010 років відсоток передач в один дотик серед усіх передач, виконаних за фінальний матч, знаходиться в межах 11,35 - 17,77 [9].

Найменший відсоток передач м'яча у два дотики серед усіх передач м'яча, виконаних за матч [9], - у збірної Аргентини 1986 року - 13,09 (табл. 1). Найбільший відсоток передач у два дотики серед усіх передач, виконаних за матч, - у збірної Бразилії 1994 року (39,10 %). У інших чемпіонів світу 1970 – 2010 років відсоток передач у два дотики серед усіх передач, виконаних за фінальний матч, знаходиться в межах 13,26 - 28,31 [9].

Найменший відсоток неточних передач м'яча в один дотик серед усіх неточних передач м'яча, виконаних за матч [9], - у збірної команди Італії 1982 року (6,66 %) (табл. 1). Найбільший відсоток неточних передач в один дотик серед усіх неточних передач, виконаних за матч, також у збірної команди Італії 2006 року (30,76 %). У інших чемпіонів світу 1970 – 2010 років

відсоток неточних передач в один дотик серед усіх неточних передач, виконаних за фінальний матч, знаходиться в межах 8,92 - 19,69 [9].

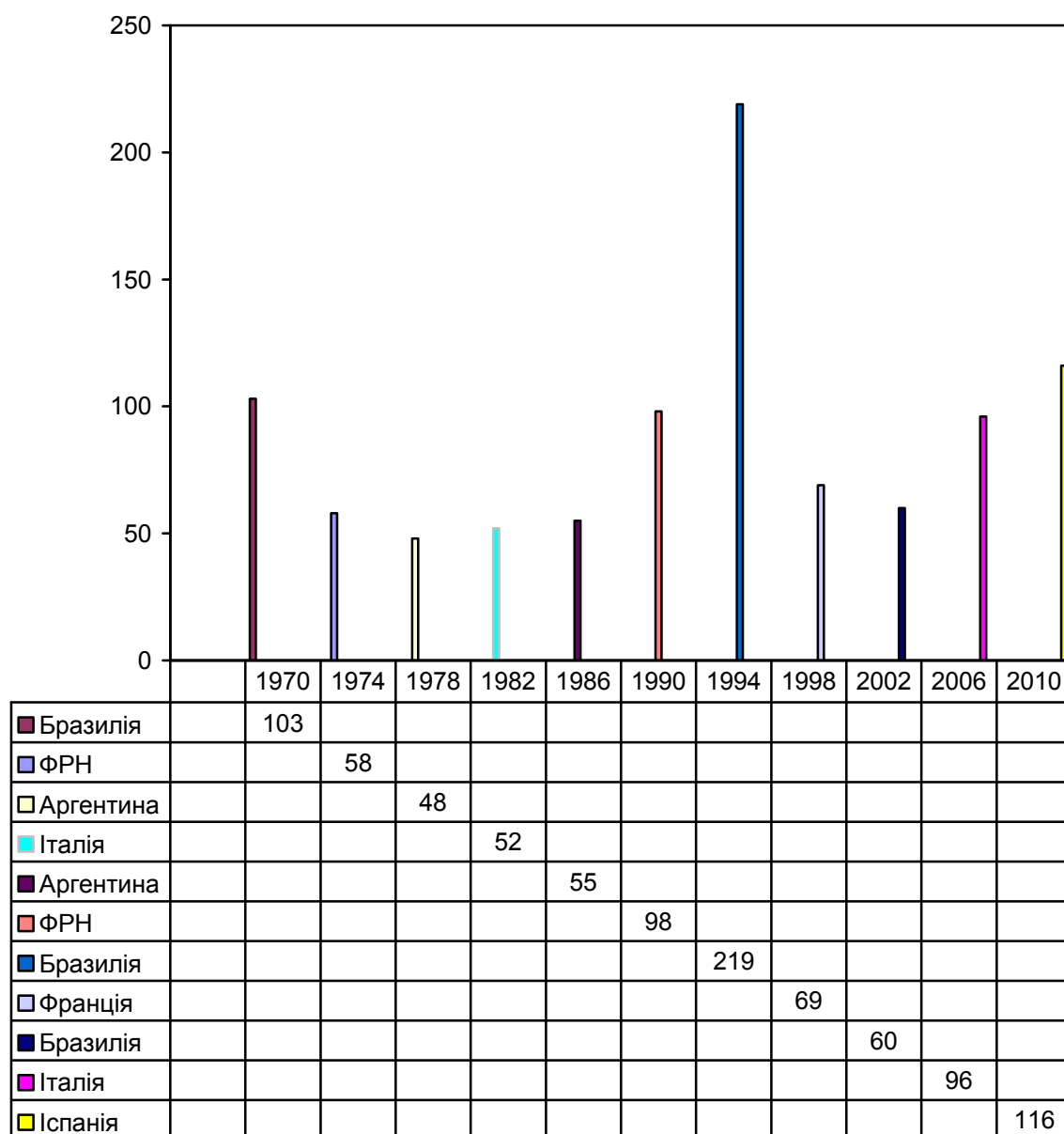

Рис. 3. Показники кількості виконання передач м'яча у два дотики чемпіонами світу з футболу 1970 – 2010 років в основний час фінальних матчів

Найменший відсоток неточних передач м'яча у два дотики серед усіх неточних передач м'яча, виконаних за матч [9], - у збірної команди Італії 1982 року (5,00 %) (табл. 1). Найбільший відсоток неточних передач у два дотики серед усіх неточних передач, виконаних за матч, - у збірної команди Бразилії 1970 року (22,91 %). У інших чемпіонів світу 1970 – 2010 років відсоток неточних передач у два дотики серед усіх неточних передач, виконаних у фінальних матчах, знаходиться в межах 8,00 - 22,72 [9].

Найбільший відсоток суми передач м'яча в один та два дотики серед усіх передач, виконаних за матч, - у збірної Бразилії 1994 року (56,07) та збірної Італії 2006р (55,74%), а найменший - у збірної Італії 1982 року – 21,17. Тобто збірні Бразилії 1994 року, Італії 2006 року застосовували найчастіше у грі передачі м'яча в один і два дотики, а збірна Італії 1982 року застосовувала найчастіше передачі після трьох і більше дотиків, ведення м'яча – 78,83%.

Найменший відсоток суми неточних передач м'яча в один і два дотики серед усіх неточних передач, виконаних за матч, - у збірних команд Італії 1982 року – 11,66 та Аргентини 1978 – 20, а найбільший – 50% у збірної Італії 2006 та Бразилії 1970 – 42,41%.

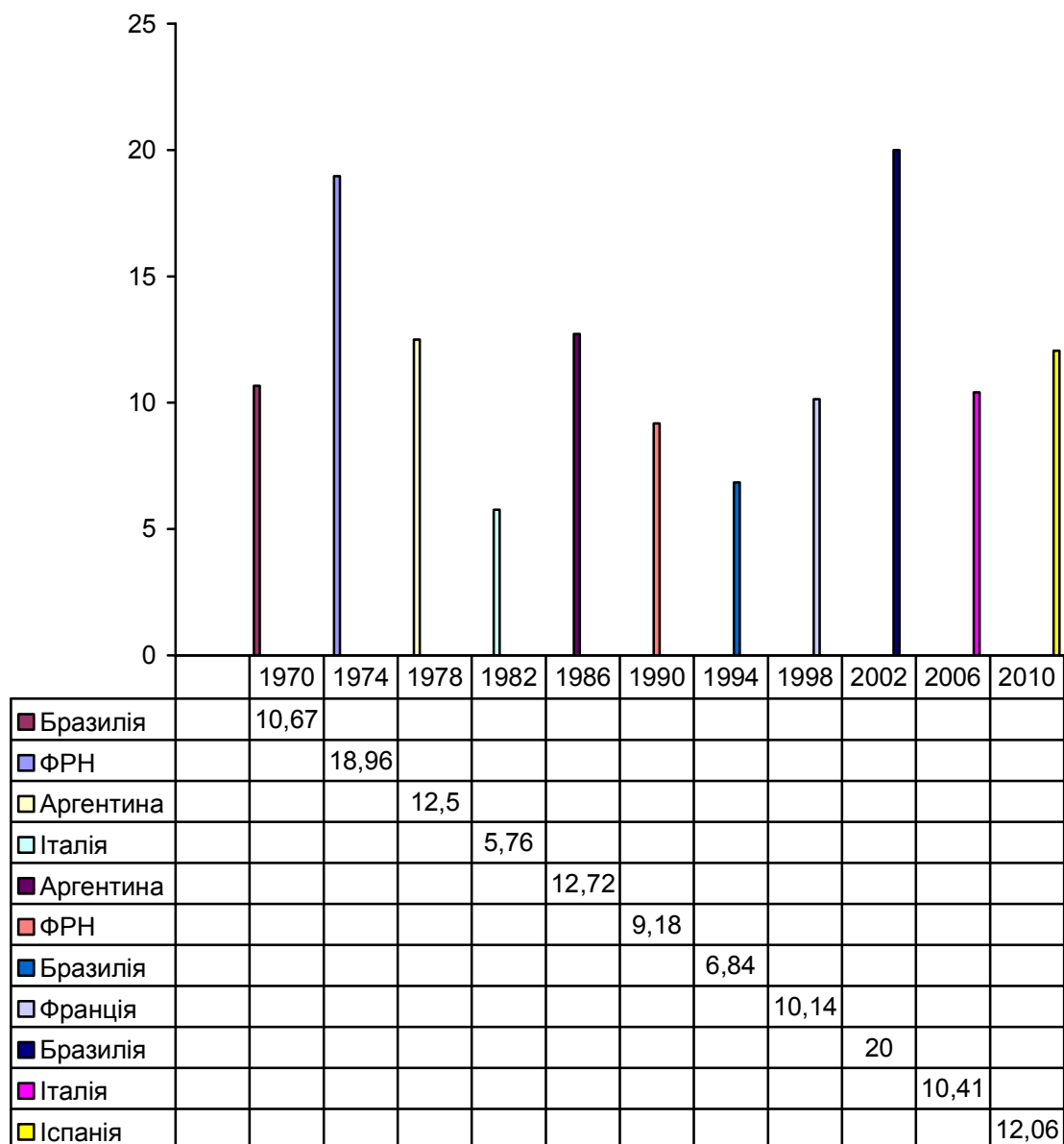

Рис. 4. Показники браку виконання (у %) передач м'яча у два дотики чемпіонами світу з футболу 1970 - 2010 років в основний час фінальних матчів

Таблиця 1

Відсотки передач в один і два дотики серед усіх передач (%) та відсотки неточних передач в один і два дотики серед усіх неточних передач чемпіонів світу у фінальних матчах 1970 - 2010 років

№ з/п	Збірна	Відсотки передач в один і два дотики серед усіх передач		Відсотки неточних передач в один і два дотики серед усіх неточних передач	
		в один дотик (%)	у два дотики (%)	в один дотик (%)	у два дотики (%)
1					
2	Іспанія 2010	16,45	24,16	16,66	17,94
3	Італія 2006	27,43	28,31	30,76	19,23
4	Бразилія 2002	13,47	21,27	17,10	15,78
5	Франція 1998	17,77	19,16	11,62	8,13
6	Бразилія 1994	16,96	39,10	19,69	22,72
7	ФРН 1990	14,12	22,68	10,93	14,06

Продовження табл. 1

8	Аргентина 1986	12,14	13,09	14,28	11,11
9	Італія 1982	7,90	13,26	6,66	5,0
10	Аргентина 1978	13,27	14,15	12,00	8,0
11	ФРН 1974	11,35	18,29	8,92	19,64
12	Бразилія 1970	14,39	26,96	18,75	22,91

У додаткових таймах фінальних матчів найбільше передач м'яча в один дотик (34) виконала збірна команда Італії 2006 року (табл. 2), а найменше (19) – збірна Бразилії 1994 року; найбільше передач м'яча у два дотики виконала збірна Бразилії 1994 року (61), а найменше – збірна Аргентини 1978 (9) (табл. 2).

У додаткових таймах у команд - чемпіонів показник браку виконання передач м'яча в один дотик зріс більше як на 1/3 порівняно з показником основного часу. Брак виконання передач у два дотики зріс у додаткових таймах у збірної Аргентини 1978 року більш як на 1/3, а у збірної Бразилії 1994 року - на 1/4.

Зростання браку виконання передач м'яча в один і два дотики в додаткових таймах можна пояснити втому гравців. Проте у збірних Італії 2006 року та Іспанії 2010 року в додаткових таймах брак виконання передач м'яча у два дотики зменшився більше як вдвічі.

Таблиця 2

**Показники кількості і браку передач в один і два дотики (крім передач головою)
у додаткових таймах фінальних матчів ЧС 1970 – 2010**

№ з/п	Збірна	В один дотик	Неточно виконані	Брак (у %)	У два дотики	Неточно виконані	Брак (у %)
1	Іспанія 2010	31	8	25,80	27	1	3,70
2	Італія 2006	34	11	32,35	21	1	4,76
3	Бразилія 1994	19	4	21,05	61	6	9,83
4	Аргентина 1978	28	10	35,71	9	2	22,22

Висновки.

1. Найбільшу кількість передач м'яча в один дотик (окрім передач головою) серед усіх команд, чемпіонів світу з футболу 1970 – 2010 років, здійснила в основний час фінального матчу чемпіонату світу 1994 року збірна команда Бразилії – 95 передач, а найменшу – (31) збірна Італії 1982 року.

Найменший відсоток браку виконання передач м'яча в один дотик становить (11,47) у збірної ФРН 1990 року, а найбільший – у збірної Бразилії 2002 року – 34,21.

2. Найбільшу кількість передач м'яча у два дотики серед усіх чемпіонів світу з футболу 1970 - 2010 років здійснила в основний час фінального матчу чемпіонату світу збірна Бразилії 1994 року – 219, а найменшу - 48 - команда Аргентини 1978 року.

Найменший відсоток браку виконання передач м'яча у два дотики – 5,76 у грі збірної Італії 1982 року, а найбільший – (20,0) - у збірної Бразилії 2002 року.

3. Висококваліфіковані європейські клубні команди виконують за гру в середньому більше передач м'яча в один дотик і менше передач у два дотики, ніж збірні команди, чемпіони світу 1970 – 2010 років у фінальних матчах чемпіонатів світу. Брак виконання передач в один і два дотики коливаються в однакових межах у клубних і збірних команд.

4. Найбільший відсоток суми передач в один та два дотики серед усіх передач, виконаних за матч, - у збірної Бразилії 1994 року - 56,07, та збірної Італії 2006 року - 55,74, а найменший – у збірної Італії 1982 року – 21,17%.

Тобто збірні Бразилії 1994 року, Італії 2006 року застосовували найчастіше у грі передачі в один і два дотики, а збірна Італії 1982 року застосовувала під час матчу найчастіше передачі після трьох і більше дотиків до м'яча та після ведення м'яча – 78,83%.

Найменший відсоток суми неточних передач в один і два дотики серед усіх неточних передач, виконаних за матч, - у збірних команд Італії 1982 року – 11,66 та Аргентини 1978 року - 20, а найбільший - 50% у збірної Італії 2006 року та Бразилії 1970 року – 42,41%.

5. У додаткових таймах фінальних матчів у всіх команд чемпіонів світу 1978, 1994, 2006, 2010 років зріс брак виконання передач м'яча в один дотик. Брак виконання передач м'яча у два дотики зріс у збірних Аргентини 1978 року та Бразилії 1994 року, а у збірних Італії 2006 року та Іспанії 2010 року у додаткових таймах брак передач у два дотики зменшився більше як удвічі.

Перспективи подальших пошуків у цьому напрямку. Визначення показників змагальних техніко-тактичних дій команд у матчах чемпіонатів світу, Європи, інших континентів, чемпіонатів країн та юнацьких команд.

Список літератури

1. *Соломонко О. В.* Визначення командних техніко-тактичних дій (передач) команди ФК „Карпати” (Львів) у національному чемпіонаті України / О. Соломонко, І. Карпа // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2010. – Вип. 14, т. 1. – С. 304-310.
2. *Шамардин В. Н.* Моделирование подготовленности квалифицированных футболистов : учеб. пособие. – Дніпропетровськ : Пороги, 2002. – 201с.
3. *Лисенчук Г. А.* Теоретико-методичні основи керування підготовкою футболістів : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт” / Лисенчук Геннадій Анатолійович. – НУФВіСУ. – К., 2004. – 27 с.
4. *Голомазов С.* Футбол. Анализ игр Кубка Мира 1998 г.: метод. разраб. для слушателей ВШТ / С. Голомазов, Б. Чирва. – М., РГАФК, 1999. – Вып. 12. – 55 с.
5. *Журид С. М.* Дослідження передач висококваліфікованих футболістів за підсумками чемпіонату Європи-2004 р. [Електронний ресурс] / С. М. Журид – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Snsv/2006-09/index.html
6. *Салем Мохамед.* Сравнительный анализ техники передачи мяча у футболистов [Электронный ресурс] / Салем Мохамед. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Snsv/2006-09/index.html
7. *Гарас М.* Модельні техніко-тактичні характеристики змагальної діяльності команд чемпіонів світу з футболу 1930-2002 років / Микола Гарас, Йосип Фалес, Ігор Чернобай // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2006. – Вип. 6. – С. 69.
8. *Чорнобай І. М.* Показники техніко-тактичних дій команд у фінальних матчах Чемпіонатів світу з футболу 2002, 2006, 2010 років / І. М. Чорнобай, Є.А. Савчук // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. – Л., 2011. – Вип. 15, т. 1. – С. 353 – 360.
9. *Чорнобай І. М.* Показники виконання передач чемпіонами світу з футболу у фінальних матчах чемпіонатів світу 1970 – 2010 років / І. М. Чорнобай, Й. Г. Фалес, Є. А. Савчук / Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. / ред. Ю.М. Панишко. – Л. : [б. в.], 2011. – Вип. 60. – С. 45 – 50.

List of references

1. *Solomonko O. V.* Vyznachennya komandnykh tekhniko-taktychnykh diy (peredach) komandy FK „Karpaty” (L'viv) u natsional'nomu chempionati Ukrayiny / O. Solomonko, I. Karpa // Moloda sportyvna nauka Ukrayiny : zb. nauk. pr. z haluzi fiz. kul'tury ta sportu. – L., 2010. – Vyp. 14, t. 1. – S. 304-310. (Ukr.)
2. *Shamardin V. N.* Modelirovanie podgotovlennosti kvalificirovannyh futbolistov : ucheb. posobie. – Dnipropetrovs'k : Porogi, 2002. – 201s. (Rus.)
3. *Lysenchuk H. A.* Teoretyko-metodychni osnovy keruvannya pidhotovkoyu futbolistiv : avtoref. dys. ... d-ra nauk z fiz. vykhovannya i sportu : [spets.] 24.00.01 „Olimpiys'kyu i profesiynnyu sport” / Lysenchuk Hennadiy Anatoliyovych. – NUFVіSU. – K., 2004. – 27 s. (Ukr.)
4. *Golomazov S.* Futbol. Analiz igr Kubka Mira 1998 g.: metod. razrab. dlja slushatelej VShT / S. Golomazov, B. Chirva. – M., RGAFK, 1999. – Vyp. 12. – 55 s. (Rus.)

5. Zhuryd S. M. Doslidzhennya peredach vysokokvalifikovanykh futbolistiv za pidsumkamy chempionatu Yevropy-2004 r. [Elektronnyy resurs] / S. M. Zhuryd – Rezhym dostupu : www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Snsv/2006-09/index.html (Ukr.)

6. Salem Mohamed. Sravnitel'nyj analiz tehniki peredachi mjacha u futbolistov [Jelek-tronnyj resurs] / Salem Mohamed. – Rezhim dostupu : www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Snsv/2006-09/index.html (Rus.)

7. Haras M. Model'ni tekhniko-taktychni kharakterystyky zmahal'noyi diyal'nosti komand chempioniv svitu z futbolu 1930-2002 rokiv / Mykola Haras, Yosyp Fales, Ihor Chornobay // Moloda sportyvna nauka Ukrainy : zb. nauk. pr. z haluzi fiz. kul'tury ta sportu. – L., 2006. – Vyp. 6. – S. 69. (Ukr.)

8. Chornobay I. M. Pokaznyky tekhniko-taktychnykh diy komand u final'nykh matchakh Chempionativ svitu z futbolu 2002, 2006, 2010 rokiv / I. M. Chornobay, Ye.A. Savchuk // Moloda sportyv-na nauka Ukrainy : zb. nauk. prats' z haluzi fiz. vykhovannya, sportu i zdorov'ya lyudyny. – L., 2011. – Vyp. 15, t. 1. – S. 353 – 360. (Ukr.)

9. Chornobay I. M. Pokaznyky vykonannya peredach chempionamy svitu z futbolu u final'nykh matchakh chempionativ svitu 1970 – 2010 rokiv / I. M. Chornobay, Y. H. Fales, Ye. A. Savchuk / Zdorovyuy sposib zhyttya : zb. nauk. st. / red. Yu.M. Panyshko. – L. : [b. v.], 2011. – Vyp. 60. – S. 45 – 50. (Ukr.)

**ПОКАЗАТЕЛИ ИСПОЛНЕНИЯ ПЕРЕДАЧ МЯЧА
В ОДНО И ДВА КАСАНИЯ
КОМАНДАМИ-ЧЕМПИОНАМИ МИРА
ПО ФУТБОЛУ В ФИНАЛЬНЫХ МАТЧАХ
ЧЕМПИОНАТОВ МИРА 1970 – 2010 ГОДОВ**

Игорь ЧОРНОБАЙ

*Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. В статье проанализированы количественные и качественные показатели выполнения передач мяча в одно и два касания (кроме передач головой) командами-чемпионами мира по футболу в финальных матчах чемпионатов мира по футболу 1970 - 2010 годов. Выявлены наиболее высокие и низкие показатели количества выполнения передач мяча в одно касание и два касания, брак их исполнения чемпионами мира в основное и дополнительное время финальных матчей чемпионатов мира по футболу. Установлено процентное соотношение передач в одно и два касания среди всех передач и процентное соотношение неточных передач в одно и два касания среди всех неточных передач, выполненных чемпионами мира в финальных матчах 1970 - 2010 годов. Показатели выполнения передач мяча в одно и два касания чемпионами мира в финальных матчах 1970 - 2010 годов сравнены с показателями лучших европейских клубных команд.

Ключевые слова: передачи мяча в одно и два касания, брак выполнения, футболисты, команда, финальный матч.

**INDEXES OF TRANSMISSIONS IMPLEMENTATION
WITH ONE AND TWO TOUCHES
AT WORLD CHAMPIONSHIPS IN FOOTBALL
DURING WORLD CUP FINAL MATCHES 1970-2010**

Ihor CHORNOBAY

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. The quantitative and quality indexes during the implementation of ball transmissions ball with one and two touches (except transmissions with ahead) are analysed. During world championships in from at world cups final football matches (1970 – 2010). The highest and the lowest indexes during the implementation of ball transmissions with one and two touches, laCK of their implementation during limited and additional time at world cup final matches are determined. Percentage correlation of transmissions with one and two touches to all transmissions and percent correlation of indirect transmissions with one and two touches are set to all indirect transmissions during world championships at final matches 1970-2010. Indexes ball of transmissions with one and two touches in final matches (1970-2010) are compared with the highest indexes of the best European football teams.

Key words: ball transmissions with one and two touches, lack of implementation, footballers, team, final match.

Стаття надійшла до редколегії 23.11.2011